אפי' פתוח לקרקף רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו נכרי בית סאתים אוסר, יותר מבית סאתים אינו אוסר וישראל בית סאתים אינו אוסר, יותר מבית סאתים אוסר, בעא מיניה רבא בר חקלאי מרב הונא פתוח לקרקף מהו? א"ל הרי אמרו בית סאתים אוסר, יותר מבית סאתים אינו אוסר. *אמר עולא אמר רבי יוחנן קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה ואפילו כור ואפילו כוריים הזורק לתוכו חייב, מ"ט, מחיצה היא אלא שמחוסרת דיורין מתיב רב הונא בר חיננא סלע שבים גבוה עשרה ורוחב ארבעה אין מטלטלין לא מן תוכו לים ולא מן הים לתוכו, פחות מכאן מטלטלין, עד כמה עד בית סאתים אהייא אילימא אסיפא בית סאתים, טפי לא והא מכרמלית לכרמלית קא מטלטל, אלא לאו ארישא והכי קאמר סלע שבים גבוה עשרה ורוחב ד' אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו, ועד כמה? עד בית סאתים הא יתר מבית סאתים מטלטלין אלמא כרמלית היא תיובתא דר' יוחנן אמר רבא מאן דלא ידע תרוצי מתנייתא, תיובתא מותיב ליה לרבי יוחנן לעולם ארישא והכי קאמר הא בתוכו מטלטלין ועד כמה עד בית סאתים רב אשי אמר לעולם ארישא הן אמרו והן אמרו: הן אמרו קרפף יתר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אין מטלטלין בו אלא בד' אמות והן אמרו אין מטלטלין מרשות היחיד לכרמלית בית סאתים דשרי לטלטולי בכוליה אסרי רבנן לטלטולי לא מן הים לתוכו ולא מתוכו לים מ"ט רה"י גמורה היא, יתר מבית סאתים דאסור לטלטולי בכוליה שרו רבנן לטלטולי מתוכו לים ומן הים לתוכו, מ"ט? דלמא אמרי רה"י גמורה היא ואתי לטלטולי בכוליה, ומאי שנא? תוכו שכיח, מתוכו לים ומן הים לתוכו לא שכיח: ההוא ינוקא דאשתפיך חמימיה אמר להו רבה נייתו ליה חמימי מגו ביתאי א"ל אביי והא לא ערבינן, א"ל נסמוך אשיתוף, א"ל הא לא שתפינן, נימרו ליה לנכרי ליתי ליה, אמר אביי בעי לאותביה למר ולא שבקן רב יוסף דאמר רב [יוסף אמר רב] כהנא: כי הוינן בי רב יהודה הוה אמר לן: בדאורייתא מותבינן תיובתא והדר עבדינן מעשה בדרבנן עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא לבתר הכי אמר ליה מאי בעית לאותביה למר? אמר [ליה דתניא] הזאה שבות *ואמירה לנכרי שבות

מה

אפי' פתוח לקרקף. ניחא ליה ביה טפי דאיכא אוירא טפי ממבוי ואינו אוסר על בני מבוי: **נכרי בית סאתים אוסר**. אם היה לו פתח לקרקף בית סאתים ופתח למבוי עדיין אוסר על בני מבוי דאוירא דקרפף לא נפיש אבל אם יותר מבית סאתים נפיש אוירא ובההיא ניחא ליה ואינו אוסר: **ישראל**. שיש לו פתח לקרקף ופתח למבוי ושכח ולא עירב במבוי אם קרפף בית סאתים הוא שראוי להשתמש בו אינו אוסר על בני מבוי ואע"ג דלגבי נכרי חשיב זוטרא, לגבי ישראל נפיש דהא בשבת ליכא הולכת משואות יתירין וסגי בהכי ונפיש אוירא ממבוי אבל יותר מבית סאתים דכרמלית הוא כגון שלא הוקף לדירה כיון דאסיר ליה לאישתמושי לא ניחא ליה ביה ואוסר על בני מבוי: **פתוח לקרקף מהו**. אנכרי קאי ואמילתיה דרב יהודה: **הזורק לתוכו**. מרה"ר: **חייב**. חטאת ואע"ג דלענין איסור טלטול שויוה רבנן כרמלית שאסרו לטלטל בתוכו אלא בד', מדאורייתא רה"י גמורה היא דמחילה היא אלא שמחוסרת דיורין ומש"ה אסרי רבנן לטלטולי: **ים**. כרמלית הוא: **אין מטלטלין לא מתוכו לים**. אפי' בד' אמות משום דכל גבוה עשרה ורוחב ד' הוי רה"י: **פחות מכאן**. שאינו גבוה עשרה כרמלית היא כים ומטלטלין מזה לזה תוך ד' אמות: **עד כמה**. יהא רחב סלע: **עד בית סאתים**. אבל טפי לא ולקמיה מפרש אהייא קאי: **אי נימא אסיפא**. אפחות מעשרה, תרוייהו כרמלית ניהו לא שנא רחב ולא שנא קצר: **הא יותר מבית סאתים**. בטל תורת רה"י מיניה והוי כרמלית אפי' לקולא ואף על גב דגבוה עשרה: **לעולם ארישא**. ולאו אמתוכו לים קאי אלא אדיוקא קאי והכי קא דייק הא בתוכו מטלטלין דהא רה"י היא עד כמה עד בית סאתים אבל טפי לא דשויוה רבנן ככרמלית לענין טלטול משום דמחוסר דירה ומיחלף ברה"ר מיהו לענין מתוכו לים רה"י היא: **רב אשי אמר לעולם ארישא**. ולאו אדיוקא קאי ואפי' לענין מתוכו לים כמי כרמלית שויוה ושרי, מיהו לר' יוחנן לא תיקשי דודאי לענין חיובא מדאורייתא רה"י היא, ומאי טעמא שרו רבנן לטלטולי מניה לכרמלית משום דאיסור טלטול מרשות היחיד לכרמלית מדרבנן הוא דהם אמרו זאת והם אמרו עוד איסור אחר ורואו שאין שניהם עומדים כאן וביטלו זה מפני זה וכדמפרש: **הם אמרו קרפף יותר מבית סאתים אין מטלטלין בו**. דשויוה כרמלית לענין טלטול משום דמיחלף ברה"ר ומיהו אסור לטלטל מרה"ר לתוכו ומתוכו לרה"ר כדר' יוחנן, דמדאורייתא רה"י היא: **והם אמרו אין מטלטלין מרה"י לכרמלית**. משום דלא ליתי לטלטולי מרה"י לרה"ר ובהאי רה"י שהיא ביותר מבית סאתים לא גזור מאי טעמא בית סאתים דשרי לטלטולי בכוליה כי אסרינן ליה לטלטולי מיניה לכרמלית לא אתיא מיניה תורבה אבל 'טפי מבית סאתים' אי אסרת 'מתוכו לים תוך ד' אמות' אתי למימר רה"י גמורה היא אפי' מדרבנן ומטלטלי בכולה ומיעקרא אידך תקנתא דרבנן ובטלו הא מקמי הא: **ומאי שנא**. דאלים הך תקנתא טפי מהך, השתא נמי קא מטלטלי מרשות היחיד לכרמלית: **תוכו שכיח**. וכי שרי ליה לטלטולי בגווה חזו ליה עלמא ומיחלף ברה"ר: **מתוכו לים לא שכיח**. ולא גזרו רבנן במלתא דלא שכיחא ואע"ג דבשאר רה"י לכרמלית גזור רבנן, הנהו שכיחן אבל הני תרתי בחדא: יותר מבית סאתים ומתוכו לכרמלית לא שכיח: **דאישתפך חמימיה**. שהיו רוצין למולו והחמו לו חמין מבערב ונשפכו היום. **מגו ביתאי**. מביתיה דרבה והתינוק היה בבית אחר באותה חצר: **נסמוך אשיתוף**. דמבוי דתנן (לקמן עג.) במתני' אם נשתתפו במבוי מותר כאן וכאן במבוי ובחצירות אף על פי שלא עירבו: **בדאורייתא מותבינן תיובתא**. באיסור של תורה וחכם מורה בו היתר ויש בתלמידים שיודע להשיב ישיב קודם מעשה שלא נעבור על דברי תורה אבל בדרבנן כגון עירובי חצירות שבקינן לחכם לעשות כהוראתו: **והדר מותבינן**. ליה ללמוד אם יפה הורה: **הזאה**. על הטמא אינה אסורה בשבת אלא משום שבות:

מה

וישראל בית סאתים אינו אוסר כו'. אומר ר"י דאם הוקף לדירה אפי' בית סאתים אוסר דכיון שהוקף לדירה הוה כביתו ואינו עומד (א) במקום אויר של מבוי ואוסר עדיין פתח הפתוח למבוי ובקונט' לא פירש כן דאדרבה פירש יותר מבית סאתים דוקא כשלא הוקף לדירה אבל הוקף לדירה אינו אוסר: **ומאי** טעמא דלמא אמרי רה"י גמורה היא. מכאן התיר ר"ת בגינה אחת יתירה מבית סאתים שלא הוקפה לדירה לטלטל מתוכה לחוץ האהל וגם היתה רה"ר גמורה כגון סרטיא ופלטיא עוברת לפניה והתיר להטמין המפתח בתוך הגינה אע"פ שעומד בחוץ ונותן בתוך הגינה או ליטול מתוכה לחוץ ואין לחלק בין סלע דהתם משום דלא שכיח שהרי כל עיקר גזירה זו שלא יבא לטלטל בכולו והאי טעמא שייך נמי הכא ועוד יש לדקדק מהא דתניא בפ"ק דשבת (דף ו.) ארבע רשויות לשבת ואם היה אסור לטלטל משאר כרמלית לקרפף יותר מבית סאתים משכחת להו חמשה: **והא** לא ערבינן כו'. קודם מילה היה כדפירש בקונט' וכן משמע מדמדמה לה אמירה להזאה שהיא משום מצוה לעשות פסח אבל לאחר מילה ומשום סכנה על זה לא היה אומר והא לא ערבינן דפקוח נפש הוא הרי זה משובח כדאמרינן פרק בתרא דיומא (דף פד:): **נסמוך** אשיתוף. דמבוי פירש בקונט' דתנן במתני' אם נשתתפו במבוי מותרין כאן וכאן ולא היה לו להביא מאותה משנה דלקמן(ב) בגמ' מוקמינן לה כולה כר"מ דבעינן עירוב ובעינן שיתוף ואם נשתתפו כמי קאמר אלא היה לו להביא ראיה מהא דתניא לקמן בפירקין (דף עא:) וחכמים אומרים מערבין או משתתפין ואע"ג דפסיק רב לקמן(ג) הלכה כר"מ דבעי תרתי סבר לה כר' יוחנן דאמר נהגו כר"מ אבל לכתחלה לא עבדינן כוותיה אי נמי סבר כמאן דאמר(ד) בפת כולי עלמא לא פליגי דבחדא סגי ונסמוך אשיתוף דקאמר היינו אם נשתתפו בפת:

לשבות

רבינו חננאל

מכל המבוי. רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו נכרי בית סאתים אוסר יתר מבית סאתים אינו אוסר. פי' פתח ד' על ד' פתוח לקרפף אם יש בו בית סאתים עדיין אוסר [על] בני המבוי שלא סילק רשותו [ויותר מב' סאתים אינו](ואינו) אוסר. וכן סוגיא דשמעתא. לפי' שירא שהנו ושבתו בקרפף שיש בו כמה סאין ושבת נכרי עמהן ההוא (נכרי) בית סאתים ששבת עליו אסר לישראל ששבתו עמו לטלטל בו אבל בשאר המקום כולו אינו אוסר. ישראל שלא עירבו בית סאתים אינו אוסר כי בלא עירוב מותר בו אבל יותר מבית סאתים שאין לו [לטלטל] אלא ע"י [עירוב] אוסר אא"כ ביטל רשותו כר' יוחנן דאמר יש ביטול ברחבה. אמר עולא א"ר יוחנן (א"ר) קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אפי' כור ואפי' כורים הזורק מרה"ר לתוכו חייב מחיצה היא אלא שמחוסרת דיורין. ומותבינן עלה מהא סלע שבים גבוה י' ורחב י' טפחים אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו. פחות מכאן מטלטלין עד בית סאתים. האי בית סאתים דקתני *) אפחות מכאן בית סאתים הוא דמטלטלין הא יתר מבית סאתים לא. והא פחות מי' טפחים כרמלית הוא. והים כרמלית הוא מכרמלית לכרמלית הוא ואפי' יתר מהאי שרי אלא לאו ארישא והכי קתני סלע שבים גבוה י' ורחב ד' אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו.. ועד כמה עד בית סאתים. כלומר שהוא כרה"י הא יתר מבית סאתים מטלטלין אלמא כרמלית היא. והאי סלע שבים כי קרפף יתר מבית סאתים שלא הוקף לדירה הוא וקתני דמטלטלין מן הים לתוכו אלמא כרמלית היא. ותיובתא דר' יוחנן תיובתא ודחי רבא לעולם אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו. [וה"ק] בתוכו הוא דמטלטלין עד בית סאתים רב אשי אמר לעולם ארישא והן אמרו קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אין מטלטלין בו אלא בד' אמות. והן אמרו אין מטלטלין מרה"י לכרמלית בית סאתים דשרי לטלטולי בכוליה אסרי רבנן לטלטולי מתוכו לים ומן הים לתוכו מ"ט דילמא אמרי רה"י הוא ואתי לטלטולי בכוליה. ומ"ש תוכו שכיח ולפיכך אסרו. מתוכו לים ומן הים לתוכו דלא שכיח לא גזרו בית רבנן: ההוא ינוקא דאישתפוך המים שחיממו לו למול עליהן א' להן רבה נייתו ליה מיא חמימי מגו ביתו. והא לא ערבינן. א"ל נסמוך על שיתוף שבמבוי אמר ליה לית לן שיתופי מבוי אמר להו אמרו לנכרי וייזיל ויתי

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פ"ב מהל' עירובין הלכה י"ג טוש"ע א"ח סימן שפג:

מב ב מיי' פ"ז מהל' שבת הלכה א טוש"ע או"ח סי' שמו סעיף ג:

מג ג ד מיי' שם הל' ב:

מד ה מיי' פ"א מהל' עירובין הלכה יט ופ"ב שם הלכה יג סמג עשין א טוש"ע או"ח סי' שפו:

מה ו מיי' פ"ו מהלכות שבת הלכה י ופ"ב מה' מילה הלכה ט סמג לאוין סה ועשין כח טוש"ע או"ח סי' שכח סעיף יז וסי' שלא סעי' ז טוש"ע יו"ד סי' רסו סעיף ה:

מסורת הש"ס

שבת דף ז.

[שבת קנ. ושם נסמן]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וישראל וכו'. במקום אויר (של מבוי): תא"מ ונ"ב בלאשר אין זה: (ב) ד"ה נסמוך וכו'. מתנה דלקמן. כ"ב דף עג ע"ב: (ג) בא"ד דפסיק רב לקמן. כ"ב ריש דף עה ע"ב: (ד) בא"ד סבר כמאן דלאמר. כ"ב סוף דף עח ע"ב:

**

גליון הש"ס

גמ' נימרו ליה לנכרי. עי' לעיל דף סד ע"א תוס' ד"ה א"כ:

מבנה
נכרי/ישראל
חילוק ביניהם
לגבי גודל הקרפף
שפתח אליהם
פתוח לו

נושא
קרפף יותר
מבית
סאתים
שלא הוקף
לדירה הזורק מרה"ר לתוכו חייב
דדינו
כרה"י
מדאורייתא
דברי
ר' יוחנן

* ביותר מבית סאתים:
ממנו לים ולים לתוכו
שניהם אסורים

---

*) נ"ל דקתני אהיא קאי אי אפחות מכאן וכו'.